

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

សំណុំរឿង

លេខ : ០៧២ / ០១៦ / ២០០៣

ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣

សេចក្តីសម្រេច

លេខ : ០៥៦ / ០០៧ / ២០០៣ កបធ.ច

ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ជស/រកម/០៤៩៨/០៦ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២៩៧/០៦ ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៧ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៩០២/០១៧ ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០២ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ
- បានឃើញព្រះសារលិខិត របស់សម្តេចក្រុមព្រះនរោត្តម រណឫទ្ធិ ប្រធានគណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច លេខ ៦៨១ ហសប/ជស ចុះថ្ងៃទី ០៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣ ផ្ទេរសិទ្ធិជូនឯកឧត្តម ឆ័យ ឫទ្ធិសែន អគ្គលេខាធិការរងគណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច ដើម្បីជាតំណាងក្នុងរឿងប្តឹងគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ក្នុងបណ្តឹងលេខ ៦៦៥ ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣
- បានឃើញពាក្យបណ្តឹងរបស់ឯកឧត្តម ឆ័យ ឫទ្ធិសែន អគ្គលេខាធិការរងគណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច លេខ ៦៦៥ ចុះថ្ងៃទី១១ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៣ ប្តឹងពីគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដែលមិនបានបំពេញភារកិច្ចរៀបចំការបោះឆ្នោតឱ្យស្របតាមទម្រង់ និងវិធី ក្រមសីលធម៌និងច្បាប់បោះឆ្នោត ដែលអគ្គលេខាធិការ-ដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញទទួលបាននៅថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ វេលាខ្មោល ០៨:៣៥ នាទី
- បានឃើញលិខិតរបស់គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច លេខ ៦៦៧ ហសប.សណ ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣

ឧទ្ទេសនាមលោក សុខ សុខន ជាប្រធានការិយាល័យមេធាវីនិងលោក ឌី ចំនួនសេនា ជាប្រធានផ្នែករដ្ឋបាល
 មេធាវីរបស់គណបក្ស ដើម្បីបំពេញភារកិច្ចដាក់ពាក្យបណ្តឹង និង ទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
 -បានឃើញកំណត់ហេតុសួរយកចម្លើយ ដែលបញ្ជាក់បន្ថែមទៅលើពាក្យបណ្តឹងរបស់គណបក្សហ្នឹងស៊ិនប៉ិចកាល
 ពីថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣

-បានឃើញកំណត់ហេតុសួរយកចម្លើយ ពីតំណាងគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត កាលពីថ្ងៃទី ១៥
 ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣

-បានឃើញលិខិតពឹងពាក់មេធាវី លេខ ៦៧៩ ហសប.សណ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ របស់
 ឯកឧត្តម ឆ័យ ឌីនៃ អគ្គលេខាធិការរងគណបក្សហ្នឹងស៊ិនប៉ិច សុំឱ្យមេធាវី ៦ រូប ដើម្បីជាតំណាងក្នុង
 ពេលសវនាការរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

-បានឃើញលិខិតលេខ ០៨.១៦៨៦/០៣ គ.ជ.ប ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣ របស់ឯកឧត្តម ឆ័យ សុស្តី
 ប្រធានគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ចាត់តាំងតំណាង គ ជ ប ឱ្យចូលរួមក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះ
 របស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ និង លិខិតលេខ ០៨.១៦៩០/០៣/គ.ជ.ប ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣
 របស់ឯកឧត្តម ឆ័យ សុស្តី ប្រធានគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ស្តីពីការបន្ថែមសមាជិក គ ជ ប
 ចំនួន ៣ រូប ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ។

គ្រោយពីបានស្តាប់របាយការណ៍របស់សមាជិករាយការណ៍

គ្រោយពីបានស្តាប់ចម្លើយរបស់បុគ្គលចម្លើយ

គ្រោយពីបានពិភាក្សាគ្រឹះគ្រូសភាពប្រាប់ហើយ

-យល់ឃើញថា ឯកឧត្តម ឆ័យ ឌីនៃ តំណាងគណបក្សហ្នឹងស៊ិនប៉ិច បានដាក់បណ្តឹងមកក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
 មានលក្ខណៈអាចទទួលយកមកពិនិត្យបាន ដោយផ្អែកតាមមាត្រា ១៣៦ ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង មាត្រា២៥
 នៃព្រះរាជក្រមលេខ ជស/រកម/០៤៩៨/០៦ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ១៩៩៨ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់
 ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

-យល់ឃើញថា បណ្តឹងនេះបានដាក់ក្នុងរយៈពេល ៧២ ម៉ោង បន្ទាប់ពីការប្រកាសលទ្ធផលបណ្តោះអាសន្នរបស់
 គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត

-យល់ឃើញថា ការចោទប្រកាន់របស់គណបក្សហ្នឹងស៊ិនប៉ិច ចំពោះគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត
 អំពីការមិនបានបំពេញភារកិច្ចរៀបចំការបោះឆ្នោតឱ្យស្របតាមបទបញ្ជា នីតិវិធី ក្រមសីលធម៌ និង ច្បាប់
 បោះឆ្នោតមាន ០៥ ចំណុច គប្បីយកបញ្ហាទាំងនេះមកពិចារណាបន្តបន្ទាប់តាមករណីនីមួយៗ

-យល់ឃើញថា មុនពេលយុទ្ធនាការឃោសនាបោះឆ្នោត ពុំមានច្បាប់ណាមួយឃាត់មិនឱ្យគណបក្សនយោបាយ
 ធ្វើការចែកអំណោយដល់ប្រជាពលរដ្ឋឡើយ ។ នៅពេលយុទ្ធនាការឃោសនាបោះឆ្នោតរហូត ដល់ថ្ងៃទី២៦
 ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០០៣ មានលេចបញ្ហាចែកអំណោយដើម្បីទិញសន្លឹកឆ្នោត តែបញ្ហាទាំងនោះក៏បានត្រូវបណ្តា

គណបក្ស និង គណៈកម្មការរៀបចំការបោះឆ្នោតគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ បានដោះស្រាយមួយចំនួនហើយ ហើយ មួយចំនួនទៀតពុំមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចោទប្រកាន់ទេ ។ ក្នុងអង្គសវនាការជំនុំជម្រះនេះ ពុំឃើញមាន ភស្តុតាងអំពីបញ្ហានេះ ឱ្យបានច្បាស់លាស់ឡើយ

-យល់ឃើញថា វត្តមានអាជ្ញាធរដែនដីដូចជាអភិបាលស្រុក-ខណ្ឌ មេឃុំ ចៅសង្កាត់និងមេភូមិ ដែលនៅកន្លែង ខ្លះត្រូវបានចោទប្រកាន់ថារំលោភលើសេចក្តីណែនាំរួមរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ និង គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំ- ការបោះឆ្នោតនោះ ត្រូវបានដោះស្រាយទៅតាមទីកន្លែងរួចស្រេចអស់ហើយ ជាមួយនឹងគណបក្សនយោបាយ គណៈកម្មការបោះឆ្នោតគ្រប់ថ្នាក់រួចហើយ

-យល់ឃើញថា បញ្ជីបោះឆ្នោតនៅការិយាល័យនានាមានការខ្វះចន្លោះ ខ្លះដោយអចេតនា ខ្លះដោយបច្ចេកទេស ប៉ុន្តែភាពមិនប្រក្រតីធ្ងន់ធ្ងរពុំកើតមានឡើយនៅទូទាំងប្រទេស

-យល់ឃើញថា ការផ្លាស់ប្តូរទីតាំងការិយាល័យ និង ការបិទផ្សាយទីតាំងការិយាល័យបោះឆ្នោត ដែលត្រូវបាន ចោទថា មិនអនុវត្តតាមមាត្រា៨៦ នៃច្បាប់បោះឆ្នោត និងការបិទបញ្ជីបោះឆ្នោតនៅតាមការិយាល័យមិនបាន គ្រប់ ២៤ ម៉ោង មុនថ្ងៃបោះឆ្នោត ជាបណ្តឹងមិនមានមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ លើកលែងតែករណីតិចតួច ដែលមាន ការប្តូរកន្លែងមុនថ្ងៃបោះឆ្នោត ទៅកន្លែងដែលជិតបំផុត ដើម្បីសម្របសម្រួលតាមច្បាប់ តាមការដាក់ស្តែង និងទឹកលិចដែលជាករណីប្រធានស័ក្តិ ដោយមានការឯកភាពជាមួយគណបក្សនយោបាយនានា ពិសេស គណបក្សធំទាំងបី ។ អ្នកមិនបានទៅមើលឈ្មោះមុនថ្ងៃបោះឆ្នោត មានការពិបាកខ្លះ ប៉ុន្តែអាចបោះឆ្នោត បាន ។ ករណីទាំងនេះ មិនបង្កឱ្យមានភាពមិនប្រក្រតីធ្ងន់ធ្ងរ ជះឥទ្ធិពលទៅលើលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត ទូទាំងប្រទេសឡើយ

-យល់ឃើញថា ការអះអាងរបស់គណបក្សហ៊ុនស៊ិនប៉ិចថាបណ្តឹងរបស់គណបក្សនេះ ត្រឹម ១ភាគ៤ តែប៉ុណ្ណោះ ត្រូវមន្ត្រីគណៈកម្មការរៀបចំការបោះឆ្នោតថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ និង ខេត្ត ក្រុង យកមកដោះស្រាយ ៥ ៣ ភាគ ៤ ទៀតមិនបានយកមកដោះស្រាយទេ ។ បណ្តឹងរបស់គណបក្សហ៊ុនស៊ិនប៉ិចទាំងប៉ុន្មាន សុទ្ធសឹងបានពិចារណា ពីខាងលើរួចហើយ នៅកន្លែងខ្លះមានភាពមិនប្រក្រតីតិចតួច ប៉ុន្តែមានមូលហេតុគ្រប់គ្រាន់ខាងផ្លូវច្បាប់ និង ជាក់ស្តែង ព្រមទាំងមិនជះឥទ្ធិពលដល់លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតឡើយ ។ ចំពោះបញ្ហានេះ ការដោះសា របស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដែលឆ្លើយក្នុងអង្គសវនាការ បញ្ជាក់ថា + មានបណ្តឹងមួយ ចំនួនត្រូវបានបញ្ចប់រួចហើយ នៅត្រឹមគណៈកម្មការឃុំ សង្កាត់រៀបចំការបោះឆ្នោត ឯមួយចំនួនទៀតត្រូវ បានបញ្ចប់ត្រឹមគណៈកម្មការខេត្ត-ក្រុងរៀបចំការបោះឆ្នោត មានបណ្តឹងតិចតួចណាស់ដែលប្តឹងមកគណៈកម្មា ធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ហើយគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតបានដោះស្រាយរួចរាល់អស់ ហើយ ។ ចំពោះពាក្យបណ្តឹងដែលអះអាងថា ទៅសល់បណ្តឹង ៣ ភាគ ៤ ទាក់ទងនឹងភាពមិនប្រក្រតីមិនទាន់ ត្រូវបានដោះស្រាយនោះ ពុំមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់មកបញ្ជាក់នោះទេ ។

12

សម្រេច

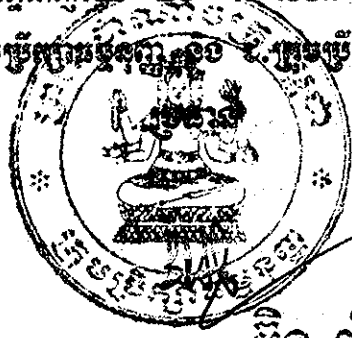
ចំពោះមុខមុខបង្កើត កំណែមុខដើមបណ្ឌិត

ប៉ុន្តែចាត់ទុកជាចំពោះមុខ

- មាត្រា ១ :** បដិសេធពាក្យបណ្ឌិតរបស់ឯកឧត្តម **ស្រី ម៉ុងសែ** តំណាងគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ុច លេខ ៦៦៥ ចុះ ថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣ ប្តឹងពីគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដែលថាមិនបាន បំពេញភារកិច្ចរៀបចំការបោះឆ្នោតឱ្យស្របតាមបទបញ្ជា នីតិវិធី ក្រមសីលធម៌ និង ច្បាប់បោះឆ្នោត ។
- មាត្រា ២ :** បដិសេធពាក្យបណ្ឌិតរបស់ឯកឧត្តម **ស្រី ម៉ុងសែ** ដែលទាមទារឱ្យក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញប្រកាសបដិសេធ លទ្ធផលបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៣ ។
- មាត្រា ៣ :** សេចក្តីសម្រេចនេះប្រកាសនាសវនាការជាសាធារណៈនៅរាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី២៦ ខែ សីហាឆ្នាំ២០០៣ ជាសេចក្តីសម្រេចស្ថាពរចិន្ត្រីតវ៉ា ហើយមានអានុភាពអនុវត្តទៅលើអំណាចទាំងអស់ ដែលមាន ចែងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ត្រូវចុះផ្សាយក្នុងរាជកិច្ច ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៣

១. ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ២. ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ

ប៊ិន ឈិន